

*„Jeśli chcesz znaleźć źródło,
musisz iść do góry, pod prąd.
Przedzierać się, szukać, nie ustępować...
Czyń, co masz czynić, do końca.”*

Jan Paweł II: Tryptyk rzymski, „Medytacje.”

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI ZESPOŁU SZKÓŁ W OŁPINACH

*Program został uchwalony / Uchwałą nr 1/2013/2014/ przez
Radę Rodziców / dnia 22 X 2013 r./ zatwierdzony przez Radę
Pedagogiczną oraz przyjęty do realizacji z dniem .....*

Podstawy prawne:

1. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. (tekst jednolity Dz.U. z 1996r. Nr 67, poz.329 z późn. zm.).
2. Rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 977).
3. Rozporządzenie MENiS z dnia 21 maja 2001r. zmieniające w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. Nr 61, poz. 624 z późn. zm.).
4. Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 532).
5. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).
6. Rozporządzenie MEN z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadzie świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. Nr 67, poz. 756 z późn. zm.).
7. Małopolski Program Edukacji Zdrowotnej

Dokumenty wewnętrzne:

1. Statut szkoły.
2. Plan rozwoju szkoły.
3. Program wychowawczy szkoły.

Przepisy pozaoświatowe:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78, poz.483 z późn. zm.).
2. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 i 527 z późn. zm.).
3. Ustawa o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. z 1997r. Nr 28, poz. 153 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. nr 226, poz. 1675 z późn. zm.).
5. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. z 2011 nr 231, poz. 1375 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r. nr 33, poz. 178 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 nr 182 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r. nr 1356 z późn. zm.).
9. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst. jednolity: Dz. U. z 2012 nr 124).
10. Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996r. Nr 10, poz. 55 z późniejszymi zm.)
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 – 2016 / Dz. U. z dnia 13 kwietnia 2011 r./

Diagnoza środowiska szkolnego

1. Szkolny Program Profilaktyki opracowany został na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji dydaktyczno-wychowawczej w szkole z wykorzystaniem narzędzi:
  - Analiza wyników ankiet dotyczących bezpieczeństwa w szkole, klimatu życia szkolnego.
  - Obserwacja uczniów na zajęciach dydaktycznych, pozalekcyjnych, wycieczkach, uroczystościach szkolnych, w bibliotece szkolnej, na korytarzach w czasie przerw, na boiskach i sali gimnastycznej, w drodze do i ze szkoły.
  - Analiza osiągnięć szkolnych i zachowania uczniów – zapisy w protokołach z konferencji klasyfikacyjnych oraz w dziennikach lekcyjnych.
  - Analiza wybranych dokumentów szkolnych- zapisów w dziennikach lekcyjnych, zeszytach uwag.
  - Analiza dokumentacji Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej
  - Analiza Raportu Ewaluacji Szkoły

2. Zdiagnozowane problemy występujące w szkole:
  - Przypadki przemocy, zwłaszcza psychicznej występujące wśród uczniów (wyśmiewanie, odtrącanie, wykluczanie z grupy, rozpowszechnianie kłamstw o innych uczniach).
  - Kradzieże.
  - Wulgaryzmy słowne.
  - Lekceważący stosunek do nauczycieli i pracowników szkoły.
  - Utrudnianie nauczycielom prowadzenia lekcji.
  - Niszczenie sprzętu szkolnego.
  - Zagrożenia uzależnieniami (nikotynizm, alkoholizm, narkomania, wzrastająca dostępność substancji psychoaktywnych).

3. Przyczyny występujących problemów.
  - A. związane z samym uczniem
    - zaburzenia natury psychicznej (nerwice, fobie),

- kryzysy rozwojowe mogące mieć wpływ na realizację obowiązku szkolnego,
- brak umiejętności rozwiązywania problemów życiowych, który może prowadzić do agresji,
- zachowania dzieci nadpobudliwych i zahamowanych,
- funkcjonowanie uczniów niepełnosprawnych.

B. związane z rodziną ucznia

- niezaspokojenie podstawowych potrzeb psychicznych przez rodziców- miłości, bezpieczeństwa, akceptacji powoduje większą podatność dziecka na różne zagrożenia,
- sytuacja materialna i bytowa rodzin, bezrobocie, rodziny niepełne,
- zbyt wysokie wymagania wobec dziecka,
- patologie społeczne w rodzinach, negatywne wzorce postępowania.

C. związane ze szkołą

- stres wywołany pisaniem sprawdzianów, klasówek, kartkówek odpowiedziami ustnymi,
- duża liczebność uczniów w klasach,
- zaburzone relacje z nauczycielami i uczniami.

Cele programu profilaktycznego

Cel główny:

Stworzenie bezpiecznych, przyjaznych warunków do nauki i pracy dla uczniów, nauczycieli i rodziców.

Cele ogólne:

- promocja zdrowego stylu życia,
- propagowanie bezpiecznych zachowań w różnych miejscach i sytuacjach,
- kształtowanie umiejętności społecznych (komunikacja interpersonalna, opanowanie stresu i zachowania asertywne),
- działania wspomagające wychowanie w rodzinie (wspieranie rodziców w sytuacjach związanych z wychowaniem dzieci, prelekcje dla rodziców)
- rozbudzanie potrzeby działania na rzecz tworzenia zdrowego i przyjaznego środowiska szkolnego,
- umiejętne radzenie sobie z własnymi emocjami,
- budowanie realnej samooceny, poczucia własnej wartości.

Cele operacyjne:

Edukacja profilaktyczna w szkole będzie:

- stwarzać bezpieczną, ciepłą atmosferę,
- ułatwiać poznawanie siebie oraz wzmacniać poczucie własnej wartości,
- uczyć zachowań asertywnych,
- kształtować umiejętności komunikowania się z innymi,
- wskazywać pożądane wzorce zachowań,
- zachęcać do wyboru różnorodnych (służących rozwojowi intelektualnemu i emocjonalnemu) sposobów spędzania wolnego czasu,
- rozwijać umiejętność radzenia sobie z napięciami pojawiającymi się w różnych sytuacjach,
- niwelować zachowania agresywne oraz przemoc wśród uczniów, rodziców, nauczycieli,
- wspomagać rozwój ucznia w poczuciu więzi z rodziną i środowiskiem,
- dostarczać informacji o substancjach uzależniających oraz zagrożeniach towarzyszących ich zażywaniu,
- wskazywać perspektywy zdrowego stylu życia i sposoby osiągania satysfakcji osobistej, sukcesu życiowego (bez zażywania alkoholu i innych substancji uzależniających),
- wspierać rodziców w kształtowaniu ważnych umiejętności wychowawczych oraz informować rodziców o sposobach zapobiegania uzależnieniom,
- integrować uczniów i rodziców w celu budowania wzajemnego zaufania.

Spodziewane efekty

- zintegrowanie społeczności szkolnej, budowanie wzajemnych więzi,
- wzrost zaufania uczniów do wychowawców, nauczycieli, dyrekcji szkoły i rodziców,
- wykształcenie umiejętności pozytywnego myślenia o sobie i innych,
- odpowiedzialne i kulturalne zachowanie się, stosownie do okoliczności,
- wzbogacenie wiedzy uczniów jak zdrowiej żyć i jak tworzyć zdrowe środowisko
- propagowanie zdrowego stylu życia wśród najbliższego otoczenia,
- umiejętne radzenie sobie w sytuacjach zetknięcia się z przemocą i uzależnieniami,
- wzrost wiedzy uczniów, rodziców na temat przemocy, uzależnień i sposobów przeciwdziałania im.

Szkolny program profilaktyki

ŻYJMY ZDROWO

<i>Zadania</i>	<i>Formy realizacji</i>	<i>Odpowiedzialni</i>	<i>Termin</i>
Zdrowo się odżywiamy	pogadanka	wychowawcy	cały rok
Przestrzegamy zasad higieny osobistej	pogadanka	wychowawcy	cały rok
Miły uśmiech każdy ma, kto o ząbki dba	albumy, plansze, praktyczne działania	wychowawcy, pielęgniarka	cały rok
Higiena okresu dojrzewania	pogadanka, rozmowa	nauczyciele klas IV – VI, pielęgniarka	cały rok
Ubieramy się odpowiednio do pogody	pogadanka, gry i zabawy na świeżym powietrzu	wychowawcy, nauczyciele wych – fiz.	cały rok
Zmiany fizyczne i psychiczne okresu dojrzewania	cykl spotkań „Wychowanie do życia w rodzinie”, „Między nami kobietkami”	nauczyciele przyrody, wychowania do życia w rodzinie	cały rok wrzesień / październik
Problemy i trudności młodzieży związane z okresem dojrzewania	pogadanka, skrzynka pytań	wychowawcy, nauczyciele przyrody	cały rok

RUCH I WYPOCZYNEK

<i>Zadania</i>	<i>Formy realizacji</i>	<i>Odpowiedzialni</i>	<i>Termin</i>
Zabawy na świeżym powietrzu, marsze, biegi, wędrówki piesze, gry i zabawy na śniegu i lodzie	tor przeszkód, gry i zabawy, rozrywki międzyszkolne, zajęcia z programu „Trzymaj formę”	nauczyciele wychowania fizycznego, wychowawcy	cały rok
Organizowanie wycieczek krajoznawczo – turystycznych	wycieczki	wychowawcy klas	cały rok
Jak i kiedy korzystać z TV, gier komputerowych	pogadanka	nauczyciele informatyki, wychowawcy	cały rok
Jak wypoczywają członkowie mojej rodziny?	pogadanka, plakat	nauczyciele plastyki	cały rok
Jak ciekawie spędzić czas wolny?	pogadanka	wychowawcy	cały rok
„Trzymaj się prosto”	pogadanka, plakaty	wychowawcy, nauczyciele przyrody, pielęgniarzka	cały rok
Sportowe Zajęcia Pozalekcyjne	zajęcia sportowe pozalekcyjne	nauczyciele wych. fiz	cały rok
Wpływ pływania na zdrowie	indywidualny wyjazd na basen, wyjazdy zorganizowane	nauczyciele wych.fiz	cały rok

ŻYJMY BEZPIECZNIE

<i>Zadania</i>	<i>Formy realizacji</i>	<i>Odpowiedzialni</i>	<i>Termin</i>
Bezpieczeństwo w drodze do i ze szkoły	pogadanka, zajęcia w terenie	policjant, wychowawcy	cały rok
Znaki drogowe, które znamy i których przestrzegamy	gazetki, rozmowa, pokaz, wycieczka	wychowawcy	wrzesień, październik
Zapoznanie uczniów z drogą ewakuacyjną szkoły	ćwiczenia ewakuacyjne	wychowawcy	wrzesień
Zasady bezpiecznego poruszania się pieszego i rowerzysty	pogadanka, egzamin na kartę rowerową	nauczyciele techniki,	czerwiec
Zapoznanie z numerami alarmowymi: pogotowie, policja, straż	pogadanka, rozmowa	wychowawcy, nauczyciele techniki i wych. fiz.	październik, listopad
Podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy	lekcje przyrody	nauczyciele przyrody	I semestr
„Zachowanie ryzykowne i bezpieczne” – odpowiedzialność za zdrowie swoje i drugiego człowieka	cykl zajęć wychowania do życia w rodzinie	nauczyciele wychowania do życia w rodzinie	I semestr
Debata szkolna na temat AIDS „Mity i rzeczywistości o AIDS”	pogadanka, rozmowa, gazetka tematyczna	wychowawcy, pielęgniarka	II semestr

--	--	--	--

ZDROWIE PSYCHICZNE

<i>Zadania</i>	<i>Formy realizacji</i>	<i>Odpowiedzialni</i>	<i>Termin</i>
Dostrzeganie swych zalet	burza mózgów; Jaki jestem? pogadanka	nauczyciele kształcenia zintegrowanego	cały rok
Moje emocje	zajęcia z programu „Spójrz inaczej”	nauczyciele kształcenia zintegrowanego	listopad
Właściwe porozumiewanie się w grupie	rozmowa, gry stolikowe, gry i zabawy sportowe	wychowawcy	cały rok
Autoportret – czy akceptuje siebie	wykonanie autoportretu –rysunek	nauczyciele plastyki	I semestr
Moje wady i zalety – czy potrafię je zaakceptować	rozmowa, gry i zabawy dydaktyczne	wychowawcy, nauczyciele religii, wychowania do życia w rodzinie	II semestr
W jaki sposób mogę rozwiązywać swoje problemy?	dyskusja, pogadanka, wspólne próby rozwiązywania problemu	wychowawcy	cały rok
Jak radzić sobie w trudnych sytuacjach?	rozmowa, film wideo	wychowawcy	cały rok
Jak pomóc tym, którzy czują się inni?	w ramach zajęć programu „Spójrz	wychowawcy	cały rok

	inaczej”		
--	----------	--	--

JA W GRUPIE I RODZINIE

<i>Zadania</i>	<i>Formy realizacji</i>	<i>Odpowiedzialni</i>	<i>Termin</i>
Integrowanie zespołu klasowego	zabawy aktywizujące	wychowawcy	cały rok
Poznanie praw dziecka i ucznia	rozmowa, pogadanka, metoda dramy	wychowawcy	październik
Aktywnie uczestniczę w życiu klasy i szkoły	działalność praktyczna	wychowawcy	cały rok
Portret dobrego kolegi	dyskusja, pogadanka, rysunek	wychowawcy	I semestr
Wspólne zabawy w gronie rówieśników	organizowanie imprez klasowych	wychowawcy	cały rok
Kultura na co dzień	wycieczka, kulturalne zachowanie	wychowawcy	cały rok
Moje sukcesy	rozmowa	wychowawcy	cały rok
Moja rodzina	albumy, rozmowa	wychowawcy, nauczyciele plastyki	II semestr
Rola koleżeństwa w przyjaźni i życiu człowieka	zajęcia w ramach programu wychowanie do życia w rodzinie	nauczyciel wychowania do życia w rodzinie	cały rok

REAGUJEMY NA OTACZAJĄCE ZŁO

<i>Zadania</i>	<i>Formy realizacji</i>	<i>Odpowiedzialni</i>	<i>Termin</i>
Jestem ostrożny w kontaktach z nieznanymi	rozmowa, bajki, gry komputerowe	nauczyciele kształcenia zintegrowanego	cały rok
Ja wobec przemocy i agresji	rozmowa, dyskusja, scenki	wychowawcy	cały rok
Konflikty w środowisku szkolnym – jak im zapobiegać	rozmowa, dyskusja, metoda dramy	wychowawcy	cały rok
Dbam o piękną mowę ojczystą – nie używam wulgaryzmów	rozmowa, konkurs recytatorski	wychowawcy	II półrocze
Nie niszczy mymienia szkolnego – przeciwstawiamy się złu	pogadanka	wychowawcy	cały rok
Działania podejmowane przeciwko agresji i przemocy szkolnej	pogadanka, film dyskusja	wychowawcy	cały rok
Prawa ucznia do nietykalności osobistej i nienaruszania jego godności	dyskusja	wychowawcy	cały rok

Zapobieganie przemocy i agresji w rodzinie uczniów naszej szkoły	obserwacja uczniów, poznanie ich sytuacji rodzinnej, organizowanie pomocy	wychowawcy	cały rok
--	---	------------	----------

JA PRZECIW UŻYWKOM

<i>Zadania</i>	<i>Formy realizacji</i>	<i>Odpowiedzialni</i>	<i>Termin</i>
Nigdy nie sięgaj sam po leki	rozmowa z pielęgniarką	nauczyciele kształcenia zintegrowanego	grudzień styczeń
Zwracamy uwagę na to co wkładamy do ust	rozmowa, zabawa dydaktyczna z pudełkami bezpieczne, niebezpieczne	nauczyciele klas I-III	II półrocze
Czy od lekarstw można się uzależnić?	pogadanka	wychowawcy	II półrocze
Dziękuję – ja nie palę, nie piję, nie biorę	pogadanka, konkurs plastyczny	wychowawcy	II półrocze
Zagrożenia dla zdrowia wynikające z używania narkotyków, alkoholu, palenia papierosów	rozmowa, projekcja filmu, pedagogizacja rodziców,	wychowawcy, nauczyciele przyrody	II półrocze
Różne sposoby odmawiania stosowane w sytuacji pojawienia się propozycji używania: alkoholu, papierosów, narkotyków	zajęcia warsztatowe, scenki ukazujące sposoby odmawiania „Uczymy się mówić nie”	wychowawcy	do ustalenia

Przewidywane osiągnięcia uczniów

W wyniku działań profilaktycznych uczeń potrafi:

- Radzić sobie w sytuacji przemocy, stresu i zagrożenia,
- Być asertywnym,
- Zna konsekwencje zażywania narkotyków, palenia papierosów, picia alkoholu i wpływu używek na własne zdrowie,
- Prowadzić zdrowy styl życia,
- Ocenić swoje możliwości i szanse na dalsze kształcenie.

Sposoby realizacji

Treści SPP w większości realizuje się na godzinach wychowawczych i poszczególnych przedmiotach. Można je realizować podczas szkolnych imprez, zajęć pozalekcyjnych, wycieczek i zajęć terenowych. Nauczyciel sam decyduje o metodzie służącej do realizacji celu, przeważnie będą to zajęcia warsztatowe, pogadanki, dyskusje i inne.

Formą realizacji będzie też propaganda wizualna, czyli gazetki informacyjne, plakaty, ulotki informacyjne, wystawy i projekty.

Ewaluacja

Oceny efektów realizacji SPP, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny przeprowadzanej przez zainteresowane podmioty, dokonuje się w trakcie posiedzeń RP – podsumowujących pracę w pierwszym i drugim półroczu roku szkolnego / w postaci odpowiedniego sprawozdania przewodniczącego zespołu wychowawczego/.

Podstawą do formułowania ocen będą narzędzia stosowane w ramach wewnątrzszkolnego mierzenia jakości pracy szkoły, czyli sprawozdania, analizy, dane statystyczne, obserwacje, hospitacje, zapisy w dokumentacji, badania ankietowe, opinie, wnioski, zgłoszone innowacje i projekty działań, programy, scenariusze, wykresy.

Formy ewaluacji programu

- rozmowy indywidualne z uczniami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły,
- wywiady,
- dyskusje,
- wnikliwa obserwacja zachowań uczniów na terenie szkoły oraz w czasie imprez i uroczystości organizowanych przez nauczycieli poza jej terenem,
- analiza dokumentacji prowadzonej przez wychowawców i opiekunów,
- analiza protokołów, notatek, planów pracy, rejestru podejmowanych działań profilaktycznych,
- ankiety,
- informacje zwrotne,
- analiza wytworów uczniów

SPIS TREŚCI

1. Podstawy prawne.
2. Dokumenty wewnętrzne.
3. Przepisy pozaoświatowe .
4. Diagnoza środowiska szkolnego.
5. Cele programu profilaktycznego.
6. Spodziewane efekty .
7. Szkolny program profilaktyczny.
  - Żyjmy zdrowo.
  - Ruch i wypoczynek.
  - Żyjmy bezpiecznie.
  - Zdrowie psychiczne.
  - Ja w grupie i rodzinie .
  - Reagujemy na otaczające zło.
  - Ja przeciw używkom .
8. Przewidywane osiągnięcia uczniów.
9. Sposoby realizacji.
10. Ewaluacja.
11. Formy ewaluacji programu.